

Total No. of Printed Pages—7

6 SEM TDC ECO G 1

2 0 1 9

(May)

ECONOMICS

(General)

Course : 601

(Development Economics)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32/24

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া / শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা :

1×8=8

Answer the following / Choose the correct
answer :

- (a) UNDP-ৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত শেহতীয়া মানৰ উন্নয়ন সূচকৰ
প্ৰতিবেদনত ভাৰতৰ স্থান

In the latest UNDP report of HDI, India
has been ranked

- (i) 129
(ii) 130
(iii) 131
(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(b) সংস্থাপিত উন্নয়ন তত্ত্বৰ মুখ্য আধাৰ হ'ল

The base of classical theory of development is

(i) কাৰিকৰী কৌশলৰ প্ৰগতি আৰু প্ৰাকৃতিক সম্পদৰ প্ৰাচুৰ্যতা

Technological progress and availability of natural resources

(ii) কাৰিকৰী কৌশলৰ প্ৰগতি আৰু উদ্যোগীকৰণ

Technological progress and industrialization

(iii) কাৰিকৰী কৌশলৰ প্ৰগতি আৰু জনসংখ্যা বৃদ্ধি

Technological progress and population growth

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(c) ছদ্মবেশী নিবনুৱাৰ প্ৰান্তীয় উৎপাদনশীলতা হ'ল

Marginal productivity of disguised unemployed is

(i) শূন্যৰ সমান

equal to zero

(ii) শূন্যতকৈ অধিক

greater than zero

(iii) (i) আৰু (ii) দুয়োটা

Both (i) and (ii)

(iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

None of the above

(d) নাৰ্কচৰ মতে বাহি শ্ৰমিক দেখা যায়

In Nurkse's view, surplus labour is observed in

(i) উদ্যোগ খণ্ডত

industry sector

(ii) সেৱা খণ্ডত

tertiary sector

(iii) কৃষি খণ্ডত

agriculture sector

(iv) (ii) আৰু (iii) দুয়োটা

Both (ii) and (iii)

(e) অৰ্থনৈতিক পৰিকল্পনাৰ সপক্ষে এটা যুক্তি দিয়া।

Give an argument in favour of economic planning.

(f) মালথাচৰ উন্নয়ন তত্ত্বৰ এটা সীমাবদ্ধতা লিখা।

Write one limitation of Malthusian theory of development.

- (g) ব'ষ্ট'ৰ মতে 'উত্তৰণ স্তৰ'ৰ বাবে জাতীয় আয়ৰ নিম্নতম কিমান শতাংশ উৎপাদনমূলক বিনিয়োগ হ'ব লাগে ?

According to Rostow, what is the minimum percentage of national income, that should be used as productive investment at the stage of 'take off'?

- (h) সমতাপূৰ্ণ উন্নয়ন তত্ত্বৰ এটা সীমাবদ্ধতা লিখা।

Write one limitation of doctrine of balanced growth.

2. তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্রতিটো 150 শব্দৰ ভিতৰত) :

4×4=16

Write short notes on any four of the following (within 150 words each) :

- (a) কাৰিকৰী কৌশল আৰু অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি

Technology and economic growth

- (b) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত শিক্ষাৰ গুৰুত্ব

Importance of education in economic development

- (c) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত সেৱা খণ্ডৰ ভূমিকা

Role of tertiary sector in economic development

- (d) বজাৰ অৰ্থনীতিত পৰিকল্পনাৰ ভূমিকা
Role of planning in market economy
- (e) অসম উন্নয়ন ধাৰণা
Concept of unbalanced growth

3. (a) উন্নয়নৰ পৰিমাণক হিচাপে মানৱ উন্নয়ন সূচকৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। মানৱ উন্নয়ন সূচকে প্ৰকৃত উন্নয়নক প্ৰতিনিধিত্ব কৰিব পাৰেনে? যুক্তি দৰ্শোৱা। 8+4=12
Discuss the importance of Human Development Index (HDI) as a measure of development. Can HDI reflect actual level of development? Give reasons.

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি আৰু অৰ্থনৈতিক বৃদ্ধিৰ মাজৰ পাৰ্থক্য দৰ্শোৱা। উন্নয়নশীল ৰাষ্ট্ৰসমূহত অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ পথত দেখা দিয়া সমস্যাসমূহ আলোচনা কৰা। 4+8=12
Distinguish between economic growth and economic development. Discuss the obstacles to economic development in developing countries.

4. (a) অসম উন্নয়ন তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা। এই তত্ত্বৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ উল্লেখ কৰা। 8+3=11
Explain the theory of unbalanced growth. Write the limitations of this theory.

অথবা / Or

- (b) গুণাৰ মিৰ্ডলৰ পশ্চাৎমুখী পৰিণাম তত্ত্বটো ব্যাখ্যা কৰা। 11
Explain Gunnar Myrdal's theory of
backwash effect.

5. (a) উন্নয়নশীল ৰাষ্ট্ৰসমূহত বৰ্ধিত নিবনুৱা সমস্যাৰ মুখ্য
কাৰণসমূহ আলোচনা কৰা। নিবনুৱা সমস্যা দূৰ কৰিবৰ
বাবে তিনিটা পৰামৰ্শ দিয়া। 8+3=11

Discuss the main causes responsible for
the growing problem of unemployment
in developing countries. Suggest three
measures to remove the problem of
unemployment.

অথবা / Or

- (b) তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা : 5+6=11
Write short notes on the following :

(i) মগজুৰ নিষ্কাশন

Brain drain

(ii) মানৱ সম্পদ উন্নয়নত স্বাস্থ্যৰ ভূমিকা

Role of health in human resource
development

6. (a) বাহি শ্ৰমিকৰ হস্তান্তৰকৰণ সম্পৰ্কে নাৰ্কচৰ মতামত
আলোচনা কৰা। 11

Discuss Nurkse's view on transfer of
surplus labour.

(7)

অথবা / Or

- (b) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত উদ্যোগীকৰণৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা। পৰিবেশৰ ওপৰত উদ্যোগীকৰণৰ প্ৰভাৱ চমুকৈ লিখা। 8+3=11

Discuss the importance of industrialization in economic development. Briefly highlight the impact of industrialization on environment.

7. (a) অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত ৰাষ্ট্ৰৰ ভূমিকা ব্যাখ্যা কৰা। 11
Explain the role of State in economic development.

অথবা / Or

- (b) তলত দিয়াবোৰৰ চমু টোকা লিখা : 6+5=11

Write short notes on the following :

- (i) আৰ্থিক উন্নয়নৰ বাধা হিচাপে আয়-বৈষম্য
Income-inequality as an obstacle to economic development
- (ii) আঞ্চলিক বৈষম্য দূৰীকৰণৰ উপায়
Measures to remove regional disparities

***